

УДК 334.025

Цитування:

Пашкевич М. Ю. Свято як чинник формування державної культурної політики. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2022. № 3. С. 35–40.

Pashkevych M. (2022). Public Holiday as a Formation Factor of State Cultural Policy. *National Academy Of Managerial Staff Of Culture And Arts Herald: Science journal*, 3, 35–40 [in Ukrainian].

Пашкевич Марина Юхимівна,
кандидат культурології, доцент кафедри
івент-менеджменту та індустрії дозвілля
Київського національного університету
культури і мистецтв
<https://orcid.org/0000-0002-4573-9429>
marinizm@ukr.net

СВЯТО ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ

Мета роботи – звернення до аналізу свята як важливого чинника формування культурної політики держави для концептуального осмислення трансформації сучасного святкового календаря, його ціннісного ідеологічного потенціалу за сучасних умов російської військової агресії. **Методологія дослідження** базується на застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, зокрема аналітичного, методу синтезу, методу узагальнення, що дають змогу дослідити свято як важливий чинник культурної політики держави. **Наукова новизна.** Наразі бракує наукового аналізу ключової ролі святкових практик у загальній програмі побудови незалежної держави України. Наукова новизна роботи полягає в теоретичному узагальненні проблеми трансформації державних свят на сучасному історичному етапі та визначенні категоріальних тверджень, пов'язаних з темою дослідження. **Висновки.** У результаті проведеного дослідження доведено потребу формування нової культурної державної політики, у стратегії якої важливу роль мають відігравати новітні українські свята. Вони мають суттєво відмежуватись за своїм змістовим навантаженням від святкових практик країни-агресора з її регресивними наративами. Наразі перед фахівцями галузі культури постає вимога сміливих експериментів, пошуку нових форм, покликаних формувати європейські ціннісні орієнтири й водночас зберігати традиційні, національні особливості. Новітні свята мають являти собою більш складний високоорганізований рівень синтезу пропаганди українських цінностей засобами сучасного та традиційного мистецтва. Організацію народних свят та видовищ мають взяти на себе творчі працівники, які прагнуть віднайти нові форми та жанри мистецтва, визначити шляхи найбільш емоційних та дієвих форм побудови культурної державної політики. Суттєві зрушення можуть відбутись за умови ефективної взаємодії вповноважених державних органів, що сприяють культурно-мистецьким процесам, і креативних свідомих українців. Українське суспільство потребує якісної культурної промоції шляхом запровадження нових святкових практик. Це підвищить роль свят у державній культурній політиці, а науковців стимулюватиме їх досліджувати.

Ключові слова: свято, культурна експансія, державні свята, святкові практики.

Pashkevych Maryna, Candidate of Cultural Studies, Associate Professor, Department of Event Management and Leisure Industry, Kyiv National University of Culture and Arts

Public Holiday as a Formation Factor of State Cultural Policy

The purpose of the article is to analyse the public holiday as a formation factor of the state cultural policy, as well as to conceptually comprehend the transformation of a modern public holiday calendar and its valuable ideological potential under the current conditions of Russian military aggression. **Research methodology** is based on the use of both general and special scientific methods of cognition, including methods of generalisation, synthesis and analysis, the toolkit of which is optimised for the study of public holiday phenomena as an important factor of the state cultural policy. **Scientific novelty.** There is a scientific gap regarding the key role of festive practices in the general scheme of building independent Ukraine. The scientific novelty of this paper lies in the theoretical generalisation of the problem and defining categorical statements related to the research topic. **Conclusions.** The conducted research enabled proving the need for the formation of a new state cultural policy, in the strategy of which the modern Ukrainian holidays should play an important role. Furthermore, such holidays should be significantly different comparing with the festive practices of the aggressor country and its regressive narratives. Currently, specialists in the field of culture are facing the challenges of bold experiments and the search of new forms, which should bring European value orientations and, at the same time, preserve traditional, national features. The modern public holidays should represent a more complex, highly organised level of synthesised propaganda of Ukrainian values by means of modern and conventional art. The organisation of public holidays should be undertaken by artistic intellectuals who strive to find new forms and genres of art, as well as determine the ways of the most emotional and effective forms of building state cultural policy. Significant changes can be taken under the condition of effective interaction between authorised state bodies that contribute to both cultural and artistic

processes and creative energy of conscious Ukrainians. The Ukrainian society is in urgent need of high-quality cultural promotion which can be implemented by introducing new public holiday practices.

Key words: holiday, cultural expansion, public holiday, festive practices.

Актуальність теми дослідження. Відзначення свят є важливим компонентом політики будь-якої держави. Вивчення культури святкування, виявлення її загальних та особливих рис, аналіз функціональної природи, дослідження свят у тоталітарних та демократичних суспільних системах приводить до висновку, що свято – це складне та багатопланове культурне та соціальне явище.

Аналіз досліджень і публікацій. «Святкові» концепції знайшли своє відображення в працях науковців Р. Бенедикта, Р. Барта, Е. Дюркгейма, Р. Генона, К. Жигульського, Г. Кокса, Р. Стронга, Д. Томпсона. Святову тематику, що невід’ємно була пов’язана з ідеологією правлячої на той час комуністичної партії, досліджували вчені: А. Афанасьєв, Ф. Буслаєв, А. Веселовський, Д. Генкін, А. Мазаєв, І. Шароєв. Проблему свята як соціокультурного феномену вивчають українські науковці сучасної доби: Л. Бабушка, С. Безклубенко, О. Бойко, К. Гайдукевич, Т. Гаєвська, С. Деркач, І. Ільчук, Ю. Каганов, О. Курочкін, І. Петрова.

Метою дослідження є вивчення соціальної сутності свята, що являє собою особливий вид соціальної дії людей, об’єднує їх ідейно, стверджуючи певний світогляд суспільства, його політичні, моральні й естетичні ідеали, які є ключовим чинником культурної державної політики.

Виклад основного матеріалу. Історична наука, предметом якої є свято, історія виникнення тих чи інших святкувань, називається еортологією. Український тлумачний словник еортологію трактує як суто церковний термін, називає її частиною літургики, тобто наукою, предметом якої є дослідження саме церковних свят [5]. У ХХ столітті цей термін починають застосовувати на перетині культурологічних і психолого-педагогічних прикладних знань, досліджуючи святкування як певну форму соціальної активності. Свято як синкретична форма культури завжди містило в собі певне видовище, призначенням якого було – здійснення потужного акценту на внутрішню духовну роботу глядача. Саме у святкуваннях можливо реалізувати основні соціальні функції, а саме: формування публічного середовища, трансляцію і трансформацію певної культури, соціальну мобілізацію,

інноваційну та компенсаційну функції. Функція культурної трансформації полягає в здатності свята виступати одним з ключових механізмів змін соціальних норм, цінностей, традицій, ритуалів та інших компонентів культури. Така специфічна роль може бути реалізованою як у явній цілеспрямованій, так і в латентній формі у вигляді побічного ефекту. Враховуючи саме ці властивості та характеристики святкової культури, державці різних історичних періодів в просторі історично утворених святкувань використовували свято для реалізації власних цілей та завдань. Адже сама культура святкування містить у собі важливі компоненти: співучасть у реальному дійстві, єднання, комунікацію. Будь-яке свято формується в глибинному поєднанні тенденцій споглядання та безпосередньої дії, і ця особливість робить його влучним і потужним ідеологічним інструментом.

Історія культури свідчить про вплив на її розвиток різноманітних процесів, що відбувалися в громадському житті: підсилення та ослаблення релігії, зростання і спад політичної активності, еволюція моралі та побуту, розвиток наукової думки й технічного процесу. Ці фактори отримують своє відображення в державних святах кожної історичної епохи. Свята разом із видовищами, які становили їх невід’ємну частину, з давніх часів використовувала панівна верхівка задля впровадження своїх ідей та утримання підвладної більшості в стані лояльності до влади. Масові дійства Стародавньої Еллади були офіційними державними святами. Низка політичних перемог афінського демосу над старогрецькою аристократією та зміцнення демосу як панівної сили викликали до життя грандіозні святкування, у надрах яких зародився стародавній грецький театр.

С. Безклубенко в дослідженні «Політекономія мистецтва» зазначає: «Релігійні містерії широко практикували в більшості, якщо не в усіх відомих історії державах стародавнього світу. Зокрема, і близькосхідних щодо Греції – Єгипет, Фінікія, Ассирія, Персія, Ізраїль і т.д. Але там до кристалізації театральних видовищ і набуття ними статусу окремого особливого мистецтва, до того ж у суті своїй світського, не дійшло. Майже всі названі й неназвані східні щодо Греції сусіди Еллади були державами теократичними. Все суспільне життя, зокрема й

державне управління, у них перебувало під контролем (якщо не цілковитим, то вирішальним) могутньої касті професійних служителів культу (жерців), що стримували розвиток народних свят, утримуючи їх у межах суворо релігійних містерій» [2, 97]. На відміну від цього, у Греції жерці, при всій важливості їх ролі в суспільстві, не набрали подібної сили. Натомість на перший план вийшла світська державна влада. Отож і здійснення, організація і проведення найважливіших традиційних народних свят і обрядів, зокрема і діонісійських містерій, виявились під опікою держави.

Античні містерії і жанри, що входили до їхньої структури (трагедія, комедія) мали казенний характер. На театральні видовища могли приходити всі мешканці міста, крім рабів. Найбідніші отримували з казни спеціальні видовищні гроші – терикони; встановивши плату для членів Ради п'ятисот архонтів і суддів трибуналу геліастів. Перікл увів також плату для громадян, які брали участь у святах, хоча не погоджувався встановлювати винагороду за участь у народних зборах. Оскільки до Великих Діонісій приурочувалася сплата податків союзниками до державної казни Афін, важливою частиною видовища стала процесія з державною казною, котру провозили крізь театр. Вихідна подія, з якої почалася історія світового театру, полягала в перенесенні містерій зі сфери релігійної до сфери політичної. Давньоримські видовища жорстко регламентувала держава (інколи визначали навіть одяг, у якому глядачів допускали на вистави). Про високий державний статус театральних ігор свідчить і той факт, що на монетах Римської імперії зображені Секулярні ігри, Діонісії, Гераклії, Піфії, Палілії, навмахії, циркові перегони тощо. Про опікування держави видовищами свідчить і громадський статус акторів (найталановитіші з них отримували великі гонорари, на їхню честь споруджували пам'ятники, їх нагороджували почесним громадянством).

Починаючи з правління Цезаря, який отримав перший апофеоз у Римі, культ імператорів поступово став витісняти й підпорядковувати собі всі інші культу, що й сприяло розквіту видовищних жанрів. Імператорам, починаючи з Августа, присвячували священні ігри: августалії, ювеналії, адрианії, коммодії та ін. Театральні вистави в імператорському Римі стали здійснювати не лише з нагоди різноманітних свят, а й тріумфів, поховання видатних державних діячів, освячень храмів та інших громадських будівель, що й викликало потребу

в урізноманітненні системи отриманих від Греції видовищ та заклало жанровий тріумфально-апофеозний фундамент видовищ майбутнього. Щоправда, як і греки, римляни, очевидно, ще не усвідомлювали особливостей ні інституту мистецтва, ні, тим більше, театрального мистецтва, використовуючи й приміщення цирку, і приміщення театру для сценічних ігор, священнодійств, боїв гладіаторів та інших громадських відправ.

У Стародавньому Римі у видовищі відбувається чіткий розподіл на учасників та глядачів. Римські видовища поєднували в собі й феєрію, і натуралізм. У 105 році до н.е. гладіаторські ігри вводять до переліку публічних видовищ. Віднині держава покладає на своїх магістратів організацію гладіаторських ігор, які стають найулюбленишим видовищем, і це відразу враховують ті, хто прагне публічності. Цезар у 65 році до н.е. організував ігри, у яких взяли участь триста двадцять пар гладіаторів. Це злякало його ворогів, тому що вражаючі ігри стали надійним засобом отримати прихильне ставлення народу та забезпечити голоси на виборах. У 63 році до н.е. за пропозицією Цицерона був ухвалений закон, що забороняв кандидату в магістри протягом двох років до виборів «давати гладіаторів». Усе змінилось за часи імперії. Імператори не довіряли сенатській аристократії і невпинно відсторонювали її від впливових посад. Імператор Авреліан в одній зі своїх промов проголосив: «Віддавайтесь увеселінню. Займайтесь видовищами. Нехай нас займають громадські потреби, а вас – розваги». Відомий афоризм Ювенала «хліба та видовищ» виражав сутність патологічного симбіозу ситої тілесності та вмираючої духовності.

Культурологи, які досліджують тематику державних свят, традиційно цитують відому роботу польського соціолога й ексміністра культури Польської Народної Республіки К. Жигульського «Свято і культура. Свята старі і нові. Роздуми соціолога». Типова модель державного свята, за визначенням пана Жигульського, містить у собі такі елементи: віддання почесей символам і знакам, які втілюють ідею держави, демонстрацію збройної сили, що може захистити суверенність країни, позиціонування міжнародного значення нації, публічне нагородження осіб, які відзначилися перед владою та урядом. Окрім нагород, що виступають формою святкових дарів, під час свят публічно й чітко демонструється структура державного апарату. Видатні діячі держави з'являються на почесних трибунах, люди вдягають ордени та відзнаки,

члени організацій і різних громадських об'єднань – мундири й формений одяг. Святкові церемонії проходять у столицях та адміністративних центрах, повторюючи одну й ту саму загальну схему». Жигульський зазначає, що така модель є універсальною і її використовують у багатьох державах як основну й незмінну. Науковець О. Конопелько зазначає, що жодні політичні чи соціально-економічні реформи не можуть мати успіху без відповідного ідеологічного обґрунтування і програмного забезпечення. Водночас, будучи потужним засобом впливу на індивідуальну та групові свідомість, ідеологія може бути використана в такий спосіб, що спричинить суттєву шкоду моральним та світоглядним засадам громадянського суспільства» [10].

Форму взаємодії різних культур, розгорнутий вплив певної культури за межами власного ареалу прийнято називати терміном «культурна експансія». Маркером наявності культурної експансії є екстраполяція певної національної культури за територіальні межі державних кордонів. Наслідком культурної експансії є поступове нівелювання міжкультурних відмінностей. На відміну від політичної та військової, процес культурної експансії діє через формування певних духовних цінностей і зумовлює тривалі наслідки. Процес російської культурної експансії здійснюється в Україні досить довгостроково. Ідеологія політичних сил, які були при владі, сприяла загрозам ліквідації української державності. Вплив культурної експансії росії десятиліттями відбувався через культурно-розважальний контент: кінематограф, шоу-програми, аудіовізуальні засоби, святкові практики. Український культурний продукт позиціювався як менш вартісний та провінційний. Незалежна Україна отримала в спадок від Радянського Союзу низку свят, які відзначали тривалий час, за словами радянського Гімну, у «дружній родині народів-братів». Важливо зазначити, що існують святкові дати, які містять у собі чіткі ознаки пропаганди й інформаційної війни. Євген Букет зазначає, що для розуміння походження того чи іншого свята слід вміти виокремлювати свята, вигадані ідеологами росії за такими ознаками: ці свята відсутні в переліку пам'ятних днів в Україні, та міжнародних днів ООН і наявні в списку свят росії. Ці свята можуть мати певного святого-покровителя і своїм надзавданням вбачати звеличувати так звану міфічну єдність «слов'ян» чи дружбу будь-яких інших народів [4]. До прикладу, такою датою є 24 травня, яку

Президент України Леонід Кучма Указом № 1096/2004 від 17 вересня 2004 року встановив відзначати, – День писемності і культури. Попри той факт, що в Україні існував власний День української писемності, який розпочали відзначати з 9 листопада 1997 року. Віктор Янукович в 2011 році Указом № 1209/2011 від 30 грудня 2011 року запровадив День родини. Це свято дублює День сім'ї, любові і вірності, яке святкують у росії, Але ж за ініціативою ООН з 1994 року Міжнародний день родини прийнято святкувати 15 травня. З 2010 року День Хрещення Руси-України 28 липня росія активно використовує для пропагандистських наративів. З 2021 року Президент України запровадив День Української Державності, справедливо відмежувавшись від нав'язливих сусідів, виокремлюючи подію, до якої росія не має жодного стосунку. У святковому календарі, окрім дат, що підкріплені Указами Президента, є офіційні й неофіційні свята, які раніше дублювались із російськими. Після військової агресії країни-окупанта важливо проводити чітку інформаційну роботу для усвідомлення походження кожної події та формування сталого стереотипу в українській громадськості про суттєві відмінності культурних ознак країн-антагоністів. До прикладу, День студента в Україні святкують 17 листопада, а 25 січня – день саме російського студентства. Адже саме цього дня у 1755 року імператриця Єлизавета заснувала Московський університет. Міжнародний День кіно святкують 28 грудня, а 27 серпня – день саме російського кіно. Українські PR-спеціалісти один одного вітали з фаховим святом 28 липня. Походження цієї дати бере початок з 2003 року, коли зареєстрували професію піарника в Росії. Український провідний антикризовий та репутаційний PR-спеціаліст Сергій Біденко, автор проєкту «Антизашкварний календар», пропонує долучитися до Всесвітнього дня PR-фахівця, яке світове товариство святкує 16 липня. Він вважає, що кожна дата сучасного святкового календаря може бути репутаційно-ризикованою. Цей проєкт покликаний допомогти сучасним українським компаніям та персонам уникнути негативних коментарів та публікацій у соціальних мережах, які можуть образити певну цільову аудиторію. Сергій Біденко пропонує класифікацію рівнів критичності кожної дати календаря:

«*Низький*. Зазвичай характеризується обмеженим впливом на компанію чи персону в часі та території поширення. Критичні зауваження будуть поодинокими та

зосередяться в коментарях до постів у соцмережах. Ситуація навряд чи переросте в серйозну кризу.

Середній. Помилка поширюється в соцмережах та охоплює значну аудиторію. Репутаційна криза матиме коротко- та середньострокові наслідки, що впливатимуть на продаж і можливість компанії чи персони. Потрібно докласти значних зусиль, щоб якісно опрацювати ситуацію та зменшити подальше поширення інформації.

Високий. Помилка має значний вплив на суспільство та провокує реальну репутаційну кризу. Інформація поширюється онлайн та офлайн. До ситуації залучають різні групи: соціальні, професійні, організаційні. Різні тлумачення причин і наслідків ускладнюють антикризову комунікацію. Ситуація матиме серйозні довгострокові наслідки для компанії чи персони. Є потреба в масштабній антикризовій кампанії» [1].

З 2014 року день Збройних сил України відзначають 6 грудня. Історичним підґрунтям для вибору цієї дати є закон Верховної Ради «Про оборону» та «Про Збройні сили України» від 6 грудня 1991 року. Чинності свято набуло з 1993 року. У соціальних мережах розпочалася дискусія щодо вибору саме цієї дати. Опоненти такого рішення зазначали той факт, що саме в цей день 1240 року хан Батий загарбав Київ. Водночас, як свідчать історичні факти, на 6 грудня припадає початок першого зимового походу армії УНР у ХХ столітті. Саме такі історичні паралелі дають змогу сприймати це свято більш свідомо. Після зміни дати свята обов'язково має змінитися його візуальна парадигма. Як зазначає військовий історик, завідувач сектору воєнно-історичної політики Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України Василь Павлов: «Заміна естетики теж є частиною ідеології свята. У військових бригадах формуються внутрішні культури. Наприклад: 24-та називає себе “королівською”, 93-тя – “холоднорівці”, 14-та – “князівська бригада”». Отже, на рівні рядових солдатів і командирів формується розуміння причетності до славної історії країни, яку це військо покликане захищати. Відповідно до законодавства, почесне найменування має пройти через низку процедур-затверджень на рівні самої бригади, Генерального штабу, Міністерства оборони, в офісі Президента. В березні 2019 року спільною директивою Міністра оборони і начальника Генерального штабу створено сектор воєнно-історичної політики. Ідеологічні

реформи сприяють формуванню важливого елемента інформаційної протидії російській збройній агресії. В. Павлов зазначає, що наразі, як ніколи, актуальна пропаганда історичних періодів, їх фахове трактування, проведення історичних ритуалів, вшанування пам'яті військових, які загинули в наш час [7].

2006 року в Україні було засновано свято, яке стало улюбленою подією українців, – День вишиванки. Ідея цього дійства належить студентці Чернівецького університету імені Юрія Федьковича – Лесі Воронюк. Як свідчить численна кількість публікацій, присвячених історії створення Дня вишиванки, студентка запропонувала своїм однокласникам обрати певний день і прийти на навчання у вишитому одязі. З часом з локальної події в Чернівецькому університеті День вишиванки переріс у всеукраїнську подію, а далі до свята долучились українські діаспори та прихильники української вишивки. З 2008 року Паради вишиванок отримали свою масову популярність. Значну допомогу в популяризації цієї традиції відіграли засоби масової інформації та соціальні мережі. Інформаційні приводи на честь Дня вишиванки постійно конкурували в новаторстві концепцій. Наведемо приклади святкових практик до Дня вишиванки: флешмоби, фотосесії, майстер-класи народних майстрів, встановлення рекордів одночасного зібрання людей у вишитих строях, пошиття вишиванок для знакових місцевих пам'ятників [9]. Наразі географія свята охоплює понад п'ятдесят країн, а за сучасних умов національно-патріотичного піднесення в Україні популярність Дня вишиванки буде впевнено зростати.

Висновки. Українська школа режисури масових свят достатньо потужна й має власну історію розвитку, свою методичку, напрацьовані традиції. Вона бере свій початок з 1972 року, із часу заснування кафедри режисури естради та масових свят КДІК. Це єдина кафедра в Україні, яка готувала фахівців вищої кваліфікації з режисури естради та масових свят. Від світогляду та смаку фахівців сучасної святкової галузі, які опікуються організацією державних свят, залежить рівень сприйняття України на світовій арені, її новітнє звучання та позиціонування в сучасному переломному історичному моменті. У святковій культурі кожної країни завжди відчутна багатівкова спадковість духовних цінностей. Свято може об'єднати громадян країни ідейно, стверджуючи світогляд суспільства, його політичні, моральні й естетичні ідеали. Чуттєво-емоційна насиченість змісту свята,

виразність, експресивність, алогізм, видовищність роблять його важливим чинником культурної державної політики.

Література

1. Біденко С. Антизашкварний календар подій та визначних дат. URL: <https://mmr.ua/show/antizashkvarnij-kalendar-podij-ta-viznachnih-dat-u-grudni-2021-roku> (дата звернення: 29.04.2022).
2. Безклубенко С. Д. Політекономія мистецтва: навч. посіб. КНУКіМ. Київ: Альтерпрес, 2004. 249 с.
3. Безклубенко С. Д. Мистецтво організації громадської думки: монографія / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ: КНУКіМ, 2016. 398 с.
4. Букет Є. Спільні дати, або Як легко розпізнати «російське» свято. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/14/rosijski-svyata-shho-dosi-vidznachayut-v-ukrayini/> (дата звернення: 29.04.22).
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпін': Перун, 2005. VIII, 1728 с.
6. Гаєвська Т. Державні радянські свята. *Культурологічна думка*. 2013. № 6. С. 153–159.
7. Дим Н. Нова символіка й ідеологія ЗСУ: військо приймає зміни, коли вони освячені кров'ю. URL: <https://novynarnia.com/2019/12/06/vasyl-pavlov-den-zsu/> (дата звернення: 29.04.2022).
8. День вишиванки. Історія та звичаї свята. URL: <https://life.nv.ua/ukr/lifestyle/den-vishivanki-shcho-vidomo-pro-istoriju-ta-zvichaji-svjata-2470393.html> (дата звернення: 21.04.2021).
9. Каганов Ю. Радянські свята та обряди у контексті ідеологічної політики в Україні другої половини ХХ століття. *Наукові праці історичного факультету ЗНУ*. 2013. Вип. 24. С. 186.
10. Конопелько О. Функції ідеології: позитивний і негативний аспект. URL: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13kovtna.pdf> (дата звернення: 29.04.2022).
11. Курочкін О. В. Свято у контексті державотворчих процесів. *Вісник КНУКіМ*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 12–13 трав. 2008 р.). Київ, 2008. С. 185.
12. Макаров Ю. За що воюємо? *Український тиждень*. 2021. № 48. URL: <https://tyzhden.ua/Columns/50/253775/> (дата звернення: 29.04.2022).
13. Парфенюк І. Українізація культурного простору України в системі інформаційної безпеки держави. *Український інформаційний простір*. 2019. С. 63–72.

References

1. Bidenko, S. (2021). Anti-glamorous calendar of events and significant dates. Retrieved from: <https://mmr.ua/show/antizashkvarnij-kalendar-podij-ta-viznachnih-dat-u-grudni-2021-roku> [in Ukrainian].
2. Bezklubenko, S. D. (2004). Political economy of art: teaching. manual KNUKіM. Kyiv: Al'terpres [in Ukrainian].
3. Bezklubenko, S. D. (2016). The art of organizing public opinion: monograph. Kyiv: KNUKіM, 398 [in Ukrainian].
4. Buket, Y. (2022). Common dates, or how to easily recognize a «Russian» holiday. Retrieved from: <https://armyinform.com.ua/2022/07/14/rosijski-svyata-shho-dosi-vidznachayut-v-ukrayini/> [in Ukrainian].
5. Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language: 250000 / comp. and heads ed. V. T. Busel. (2005). Kyiv; Irpin': Perun [in Ukrainian].
6. Hayevs'ka, T. (2013). State Soviet holidays. *Kul'turolohichna dumka*, 6, 153–159 [in Ukrainian].
7. Dym, N. (2022). The new symbolism and ideology of the Armed Forces: the army accepts changes when they are sanctified with blood. Retrieved from: <https://novynarnia.com/2019/12/06/vasyl-pavlov-den-zsu/> [in Ukrainian].
8. Vyshyvanka Day. History and customs of the holiday. (2020). Retrieved from: <https://life.nv.ua/ukr/lifestyle/den-vishivanki-shcho-vidomo-pro-istoriju-ta-zvichaji-svjata-2470393.html> [in Ukrainian].
9. Kahanov, Yu. (2013). Soviet holidays and rituals in the context of ideological politics in Ukraine in the second half of the 20th century. *Naukovi pratsi istorichnoho fakul'tetu ZNU*, 24, 186 [in Ukrainian].
10. Konopel'ko, O. (2013). Functions of ideology: positive and negative aspect. Retrieved from: <http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2013-1/13kovtna.pdf> [in Ukrainian].
11. Kurochkin, O. V. (2008). The holiday in the context of state-building processes. *Visnyk KNUKіM: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* 12–13 trav. 2008 r. Kyiv, 185 [in Ukrainian].
12. Makarov, Yu. (2021). What are we fighting for? *Ukrayins'ky tyzhden'*, 48. Retrieved from: <https://tyzhden.ua/Columns/50/253775/>.
13. Parfenyuk, I. (2019). Ukrainization of the cultural space of Ukraine in the information security system of the state. *Ukrayins'kyu informatsiynnyy prostir*, 63–72 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.06.2022
Отримано після доопрацювання 29.07.2022
Прийнято до друку 05.08.2022